

Developing a preliminary version of the defense-security questionnaire from the perspective of Islamic lifestyle

ARTICLE INFO

Article Type

Research Article

authors

Najmeh Kazemi ^{1*}
Seyed Morteza Hosseini ²
Mohsen Rafikhah ³
Zahra Naghizadeh Moughari⁴

How to cite this article

Najmeh Kazemi, Seyed Morteza Hosseini, Mohsen Rafikhah, Zahra Naghizadeh Moughari, Developing a preliminary version of the defense-security questionnaire from the perspective of Islamic lifestyle, *Journal of Islamic Life Style Centeredon Health*, 2023:7(3): 52-57.

1. PhD student, Department of Quranic and Hadith Sciences, Al-Zahra University (S), Center for Interdisciplinary Studies of the Holy Quran, Academic Jihad Quranic Organization, Tehran, Iran (Corresponding Author).

2. Associate Professor, Doctor of Psychology, Medicine, Quran and Hadith Research Center, Baqiyat University of Medical Sciences (AJ), Tehran, Iran.

3. Ph.D. in Psychology, University of Tehran, Center for Interdisciplinary Studies of the Holy Quran, University Jihad Quranic Organization, Tehran, Iran

4. PhD in Higher Education Management, Allameh Tabatabai University, Center for Interdisciplinary Studies of the Holy Quran, Academic Jihad Quranic Organization, Tehran, Iran

* Correspondence:

Address:

Phone:

Email: r.kazemi502@gmail.com

Article History

Received: 2023/01/17

Accepted: 2023/06/28

ABSTRACT

Purpose: This research was conducted with the aim of designing and compiling a questionnaire in order to measure the security defense component of the Islamic lifestyle. Considering the Islamic religion's focus on security, this questionnaire was designed based on the verses of the Holy Quran and under the title of Islamic lifestyle.

Materials and methods: The current research was conducted in two phases, qualitative and quantitative. In the qualitative phase, the verses related to defense and security were extracted and their classification was done under related concepts. Also, the items to be included in the questionnaire were formulated in this stage. In the quantitative stage, the extracted items were evaluated and analyzed at the pilot level with a limited sample.

Findings: The logical and content validity of the questionnaire was checked and confirmed by the evaluation of experts' opinions. Also, the reliability of the questionnaire using Cronbach's alpha method was equal to 0.71, which indicates a good internal consistency of the questionnaire.

Conclusion: The design of this questionnaire as one of the initial measures in entering the important issue of defense and security can determine criteria as a model and adaptation, which is derived from the source of education and knowledge (Qur'an).

Keywords: Security, defense, lifestyle, Islamic lifestyle, defense-security component

طراحی نسخه مقدماتی پرسشنامه دفاعی-امنیتی از

منظر سبک زندگی اسلامی

نجمه کاظمی*

دانشجوی دکتری، گروه علوم قرآن و حدیث، دانشگاه الزهراء (س)، مرکز مطالعات میان رشته ای قرآن کریم، سازمان قرآنی جهاد دانشگاهی، تهران، ایران (نویسنده مسئول).

سید مرتضی حسینی

دانشیار، دکتری روانشناسی، مرکز تحقیقات طب، قرآن و حدیث، دانشگاه علوم پزشکی بقیه... (عج)، تهران، ایران.

محسن رفیع خواه

دکتری روانشناسی، دانشگاه تهران، مرکز مطالعات میان رشته ای قرآن کریم، سازمان قرآنی جهاد دانشگاهی، تهران، ایران

زهرا نقی زاده موغاری

دکترای مدیریت آموزش عالی، دانشگاه علامه طباطبایی، مرکز مطالعات میان رشته ای قرآن کریم، سازمان قرآنی جهاد دانشگاهی، تهران، ایران

چکیده

هدف: این پژوهش با هدف طراحی و تدوین پرسشنامه‌ای به منظور سنجش مولفه دفاعی امنیتی سبک زندگی اسلامی انجام شد. با توجه به موکدات دین اسلام بر موضوع امنیت، این پرسشنامه بر محور آیات قرآن کریم و ذیل عنوان سبک زندگی اسلامی طراحی گردید. مواد و روش‌ها: پژوهش حاضر از نوع تحقیقات توسعه و تحقیق بود که در دو مرحله کیفی و کمی انجام پذیرفت. در مرحله کیفی استخراج آیات مرتبط با موضوع دفاع و امنیت و همچنین دسته‌بندی آنها ذیل مفاهیم مرتبط انجام شد. همچنین گویه‌های مدنظر جهت قرارگیری در پرسشنامه در این مرحله تدوین شد. در مرحله کمی به ارزیابی و تحلیل گویه‌های استخراج شده در سطح پایلوت و با نمونه‌ای محدود پرداخته شد.

یافته‌ها: رویای صوری و محتوایی پرسشنامه با استفاده از ارزیابی نظر متخصصین بررسی و مورد تایید قرار گرفت. همچنین پایایی پرسشنامه با روش آلفای کرونباخ برابر با ۰/۷۱ بود که حاکی از همسانی درونی مناسبی پرسشنامه است.

نتیجه‌گیری: طراحی پرسشنامه مذکور به عنوان یکی از اقدامات ابتدایی در ورود به موضوع پر اهمیت دفاع و امنیت می‌تواند ملاک‌هایی را به عنوان الگو و تطبیق تعیین کند که برگرفته از سرچشمه معارف و دانش (قرآن) است.

کلیدواژه: امنیت، دفاع، سبک زندگی، سبک زندگی اسلامی، مولفه دفاعی-امنیتی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۱۰/۲۷

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۴/۰۷

*نویسنده مسئول: r.kazemi502@gmail.com

مقدمه

اگرچه سبک زندگی موضوعی است که عمدتاً در حوزه علوم انسانی شناخته می‌شود، لکن از جنبه‌های مختلف مورد توجه و بررسی قرار گرفته است. ماهیت سبک زندگی موضوعی نوپدید نیست، بلکه این اصطلاح و واژه سبک زندگی است که به تازگی پدید آمده است. پیش از این تنها انبیا و اوصیای الهی بوده‌اند که به سبک زندگی بسیار اهمیت داده و جزئیاتی را در سبک زندگی و رفتارهای ظاهری پیروان خود مورد توجه قرار می‌داده‌اند. این امر در خصوص اسلام و آموزه‌های آن نیز مطرح است که به اخص می‌توان آن را سبک زندگی اسلامی نامید (۱). آدلر و پیروانش سبک زندگی هر فرد را از شکل‌گیری تا پیامد و آثارش به یک درخت تشبیه کرده‌اند که ریشه‌های این درخت همان مبنای سبک زندگی است که شکل‌گیری آن را تبیین می‌کند؛ ساقه این درخت با اعتقادات و نگرش‌های کلی افراد مرتبط است و شاخه‌ها و سرشاخه‌های این درخت، وظایف زندگی هستند. در حقیقت، سبک زندگی واقعی همان شاخه‌ها و سرشاخه‌هاست.

سبک زندگی اسلامی (سرشاخه‌ها) در سه سطح فردی، خانوادگی و اجتماعی مطرح می‌شود. پیرامون «سبک زندگی اسلامی» به ویژه در تحقیقات روان‌شناختی، مطالعات معدودی انجام شده است، با اینحال شاخص‌های شناخته شده و متعارف در سبک زندگی عبارتند از: فعالیت‌های فیزیکی، اوقات فراغت، خواب و بیداری، روابط اجتماعی، روابط خانوادگی، معنویت، امنیت، آرامش، تغذیه و... هر یک از موارد ذکر شده به منزله بزرگراهی از راه‌های زندگی افراد محسوب می‌شود (۲).

در کشور ما به عنوان یک کشور اسلامی سبک زندگی مطلوب در سبک زندگی اسلامی تجلی پیدا می‌کند. منبع اصلی سبک زندگی اسلامی کتاب الهی است و این زندگی اسلامی در زندگی قرآنی معنا می‌یابد (۳). در برخی از آیات، سبک زندگی مورد تأیید اسلام بیان شده است، تا انسان‌ها بدانند، سبک زندگی مطلوب چیست و ویژگی‌ها و آثار آن چه مواردی است. غایت آموزه‌های دینی، رهایی از وضع موجود سبک زندگی غیراسلامی و رسیدن به «حیات طیبه» است. از این رو، مبدأ نظام آفرینش را به گونه‌های مختلف ترسیم و دو نوع سبک زندگی الهی و غیر الهی را بیان کرده و ویژگی‌ها و آثار هر دو را تبیین نموده است (۴).

سبک زندگی اسلامی از مولفه‌های مختلفی برخوردار است. کاپوانی در پژوهش خود ده مولفه یا بُعد را به عنوان اجزای تشکیل دهنده سبک زندگی اسلامی معرفی نموده است (۲). یکی از مهمترین این ابعاد، مولفه‌ی دفاعی-امنیتی است. این مولفه به وظایفی اشاره دارد که به صورت فردی یا اجتماعی به امنیت افراد و جامعه مربوط است، مانند حفظ مرزها، انتظامات داخلی شهرها و روستاها، شناسایی و مجازات مجرمان در دعوای خصوصی افراد و... (۵). امنیت به عنوان یکی از اساسی‌ترین نیازها بستر تامین سایر نیازهاست. به این معنا که اگر امنیت نباشد، سایر نیازهای اساسی جامعه مانند نیازهای فیزیکی، نیازهای اجتماعی، نیازهای رفاهی و... نیز تامین نخواهد شد. امام صادق (ع) سه موضوع را نیاز همه آحاد بشر می‌داند: امنیت، عدالت و فراوانی (ارزاق). امام (ع) امنیت را مقدم بر عدالت و فراوانی ارزاق ذکر می‌فرمایند. این موضوع نشان

اهمیت موضوع امنیت و دفاع از کشور موجب شده تا از زوایای مختلف به آن پرداخته شود. یکی از مهمترین این جنبه‌ها سنجش نگرش و به نوعی گرایش افراد به مقوله دفاعی-امنیتی است. به بیان دیگر اینکه هر فرد چه نگرشی به اصول و قواعد حاکم بر امنیت کشور دارد می‌تواند موضوعی مهم باشد. اهمیت این موضوع زمانی بیشتر می‌شود که این ارزیابی بر اساس آیات مستخرج از قرآن کریم انجام پذیرفته باشد. به این ترتیب شاخصه‌های دفاعی-امنیتی بر اساس عالی‌ترین سبک زندگی که همان سبک زندگی اسلامی است استخراج می‌گردند که هر فرد می‌تواند با مراجعه به آن میزان تطابق خود با ملاکهای مذکور را دریابد.

شکاف و خلأ، تحقیقاتی براساس پیشینه‌های موجود در دو باب مطالعات قرآنی و نیز سبک زندگی اسلامی حاکی از آن است که مقوله امنیت و دفاع به مثابه عامل اثرگذار بر زندگی فردی و اجتماعی به اندازه کافی مورد بررسی قرار نگرفته است. بر این اساس، در این پژوهش به این بعد از سبک زندگی توجه شده است و تلاش محققین حاضر بر آن بوده که با طراحی و تدوین مقیاسی استاندارد، به برآورد و سنجش باورها و عقاید عموم نسبت به این مولفه پرداخته شود.

مواد و روش‌ها

این پژوهش از جهت هدف از نوع پژوهشهای تحقیق و توسعه و بر حسب گردآوری اطلاعات از نوع آمیخته است. در مرحله اولیه که به مطالعه کیفی اختصاص داشت آیات مرتبط با امنیت و دفاع شناسایی شد. در این مرحله حدود ۲۰۰ آیه شناسایی شد که در اختیار کارشناسان این حوزه قرار گرفت تا موارد نامرتب حذف کردند. در مرحله دوم به دسته بندی و قرار دادن فیلترهای محتوایی مطابق با موضوع پرداخته شد. آیات نهایی بر اساس محتوا در ۱۰ دسته کلی قرار گرفتند. مقدمات جنگ، نحوه مقابله با دشمن، سبک زندگی، فتح جنگ، ایمان، منافقین، وعده امداد الهی، شهادت، امنیت عمومی و رهبری دسته بندی‌های استخراجی بودند. در مرحله بعد از بین آیات نهایی و بر اساس دسته بندی مدنظر گویه‌ها استخراج شد. در خلال فرآیند نگارش گویه‌ها، تلاش شد تا اکثر گویه‌ها به صورت مستقیم از متن قرآن کریم و تامل در سیاق ارتباطی آیات استخراج شوند. بر این اساس، فرم اولیه پرسشنامه با ۶۷ گویه طراحی و جهت ارزیابی به صاحب نظران ارائه شد. در این مرحله از روایی صوری و محتوایی جهت تعیین اعتبار گویه‌های استفاده شد. به این منظور پرسشنامه در اختیار ۱۵ متخصص حوزه علوم قرآن و همچنین ۱۵ نفر از دانشجویان رشته‌های علوم قرآن و حدیث به صورت نمونه‌گیری هدفمند قرار گرفت. در تعیین روایی صوری پرسشنامه، شکل منطقی گویه‌ها و تناسب با شخصیت پاسخ دهندگان مدنظر بود. همچنین جذاب بودن و توالی منطقی سوالات، چاپ مناسب و مقدمه گویا و مختصر از جمله نکات مهمی است که می‌تواند اعتبار ظاهری پرسشنامه را بالا ببرد. بررسی روایی صوری پرسشنامه موجب حذف تعدادی از گویه‌ها شد. همچنین برخی از گویه‌ها به دلیل همپوشانی زیاد تبدیل به یک گویه شدند.

دهنده این است که عدالت و رزق هم بدون امنیت ارزشی ندارند (۶).

دفاع به مجموعه اقداماتی گفته می‌شود که انسان برای حفظ و حراست از حیات، اعتقادات، سرزمین و... در برابر خطرات و تهدیدات انجام می‌دهد، لذا قدرت دفاعی یکی از بنیادی‌ترین نیازهای هر جامعه و مهمترین عامل بقای اجتماعات بشری است و به طور قطع کشوری مانند جمهوری اسلامی ایران، محیط امنیتی خود را در عرصه‌های داخلی، منطقه‌ای و جهانی بر اساس منافع، اهداف و ارزشهای اساسی و میزان قدرت خود تعریف می‌کند. این واقعیت نیز قابل اغماض نیست که در تمام کشورها از مهم‌ترین مباحث تصمیم‌گیری، امور دفاعی و امنیتی آنها است، که بخش عمده‌ای از منابع ملی را به خود اختصاص می‌دهد و هرگونه قصور یا خطا در زمینه اختصاص صحیح و اصولی این منابع به امور دفاعی-امنیتی، نه تنها موجب اتلاف منابع موجود و تحمل خسارات و صدمات سنگین در سایر بخش‌ها خواهد شد، بلکه امنیت، ثبات و آرامش لازم را نیز به خطر می‌اندازد (۷).

بر این اساس باید اشاره داشت، در مطالعات دینی تحقیقات محدود و انگشت شماری در این زمینه انجام شده است. برای مثال مطهری به بررسی هدف در زندگی از دیدگاه اسلام پرداخت (۸) موسوی زنجان‌رودی (۹) زندگی از نوع سیر و سلوک اسلامی را مورد مطالعه قرار داد. در دیگر مطالعات نیز به نحوی این موضوع را مورد بررسی قرار داده‌اند (۱۰-۱۲).

در سالهای اخیر موضوع سبک زندگی و به‌ویژه سبک زندگی اسلامی در داخل کشور از توجه زیادی برخوردار بوده است. این توجهات از موضوعات نظری مرتبط با مفهوم سازی و تعاریف سبک زندگی تا انجام مداخلات کاربردی را شامل می‌شود. رفیع-خواه و همکاران، نیکوکار و همکاران، رنج‌دوست، شریعت‌نیا و اسدی، از جمله پژوهشگرانی هستند که به موضوع سبک زندگی اسلامی پرداخته‌اند (۱۳-۱۶). شاید بتوان اوج این توجه را کمی سازی و بومی‌سازی آزمون‌هایی جهت سنجش سبک زندگی اسلامی دانست که نمونه آن ساخت پرسشنامه سبک زندگی اسلامی توسط کاویانی است (۲). لازم به ذکر است که موضوع سبک زندگی در پژوهش‌های خارجی نیز بسیار مورد توجه قرار گرفته است، اگرچه مبنای سبک زندگی این پژوهش‌ها بر اساس فرهنگ و اعتقادات خاص آن‌هاست (۱۷ و ۱۸).

تفکر در مبانی اندیشه‌ی دفاعی، از مقدمات اولیه تنظیم امور دفاعی جامعه اسلامی به شمار می‌رود. همانند همه مسائل سیاسی و اجتماعی، اندیشه‌ی دفاعی در اسلام را می‌توان در دو منبع قرآن و روایت، مورد بررسی قرار داد. از دید اسلام، امنیت یکی از اصول فردی و جمعی است که زمینه ساز بهره‌وری از مزایا و مواهب حیات و تکامل بشر و یکی از مقدس‌ترین آرمان‌هاست. در باب اهمیت و جایگاه امنیت در اسلام همین نکته بس که امنیت در روایتی در زمره یک از دو نعمتی قرار گرفته است که انسان قدر آن را نمی‌داند مگر این که به مصیبتی گرفتار شود. اگر کشوری یا جامعه‌ای امنیت نداشته باشد مشکلات بسیاری خواهد داشت و در هیچ یک از موقعیت‌های خود رشد نخواهد داشت. به همین دلیل است که اسلام به امنیت بسیار توجه داشته است (۱۹).

یافته‌ها

حاصل در نرم افزار SPSS وارد و با استفاده از روش آلفای کرونباخ مورد تحلیل قرار گرفت. ضریب پایایی محاسبه شده برابر با ۰/۷۱ بود که حاکی از همسانی درونی مناسب بین گویه‌ها بود. به این ترتیب می‌توان اظهار داشت نسخه مقدماتی پرسشنامه از اعتبار لازم برخوردار است. لازم به ذکر است که در مجموع پرسشنامه نهایی شامل ۲۹ سؤال است که به روش لیکرت نمره گذاری می‌شوند.

با توجه به موارد ذکر شده، ارزیابی روایی از بعد نسبت روایی محتوایی^۱ و شاخص روایی محتوایی^۲ استفاده مورد بررسی قرار گرفت. در بررسی نسبت روایی محتوایی به بررسی ضرورت و مفید بودن هر گویه و در بحث شاخص روایی محتوایی به بررسی سادگی، شفافیت و ارتباط گویه‌ها پرداخته شد. با توجه به نظرات متخصصین، تعدادی از گویه‌ها پس از انجام جلسه با متخصصان قرآنی و به تشخیص آنان حذف شد و در برخی سؤالات نیز اصلاحاتی اعمال گردید. بر این اساس سؤالات ۲، ۳، ۶، ۷، ۹، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۲۳، ۲۴، ۲۶، ۲۹، ۳۰، ۳۲، ۳۳، ۳۷، ۴۰، ۴۲، ۴۴، ۴۵، ۴۶، ۴۷، ۵۰، ۵۳، ۵۴، ۵۵، ۵۷، ۶۱، ۶۲، ۶۳، ۶۴، ۶۵، ۶۶ از دایره سؤالات پرسشنامه حذف شد چراکه شاخص‌های روایی محتوایی پایین‌تری نسبت به دیگر سؤالات داشتند. سؤالات باقی‌مانده مجدداً مورد بررسی قرار گرفتند. همان‌طور که در جدول ۱ مشخص است، در این مرحله اکثر سؤالات از بعد روایی محتوایی مورد قبول متخصصین قرار گرفته‌اند.

علاوه بر این، جهت بررسی پایایی آزمون از روش آلفای کرونباخ استفاده شد. به این منظور پرسشنامه نهایی در اختیار ۳۰ نفر از کارکنان سازمان قرآنی دانشگاهیان کشور قرار گرفت. داده‌های

جدول ۱. نتایج بررسی روایی محتوایی پرسشنامه

سوال	نسبت روایی محتوایی		شاخص روایی محتوایی			نتیجه
	محاسبه	میانگین	سادگی	شفافیت	ارتباط	
۱	۰/۶۰	۱/۷۳	۰/۹۳	۰/۶۶	۰/۷۳	پذیرش
۲	۰/۷۳	۱/۸۰	۰/۸۰	۰/۶۰	۰/۵۳	پذیرش
۳	۰/۸۶	۱/۹۳	۰/۶۶	۰/۶۰	۰/۶۶	پذیرش
۴	۰/۶۰	۱/۷۳	۰/۷۳	۰/۶۶	۰/۷۱	پذیرش
۵	۰/۳۳	۱/۶۶	۰/۸۰	۰/۶۶	۰/۷۱	پذیرش
۶	۰/۷۳	۱/۸۶	۰/۸۶	۰/۶۶	۰/۷۱	پذیرش
۷	۰/۶۰	۱/۸۰	۰/۸۶	۰/۵۳	۰/۷۷	پذیرش
۸	۰/۸۶	۱/۹۳	۰/۸۶	۰/۷۳	۰/۶۲	پذیرش
۹	۰/۴۶	۱/۶۶	۰/۸۰	۰/۵۳	۰/۷۵	پذیرش
۱۰	۰/۷۳	۱/۸۰	۰/۹۳	۰/۷۳	۰/۸۲	پذیرش
۱۱	۰/۸۶	۱/۹۳	۰/۹۳	۰/۸۰	۰/۸۰	پذیرش
۱۲	۰/۸۶	۱/۹۳	۰/۹۳	۰/۷۳	۰/۷۱	پذیرش
۱۳	۰/۷۳	۱/۸۰	۰/۹۳	۰/۷۳	۰/۷۱	پذیرش
۱۴	۰/۸۶	۱/۸۶	۰/۸۶	۰/۷۳	۰/۷۳	پذیرش
۱۵	۰/۴۶	۱/۶۰	۰/۸۰	۰/۶۶	۰/۶۸	پذیرش
۱۶	۰/۴۶	۱/۶۶	۰/۶۰	۰/۷۳	۰/۸۲	پذیرش
۱۷	۰/۷۳	۱/۷۳	۰/۸۶	۰/۸۶	۰/۶۸	پذیرش
۱۸	۰/۴۶	۱/۶۶	۰/۷۳	۰/۷۳	۰/۸۰	پذیرش
۱۹	۰/۸۶	۱/۸۶	۰/۸۰	۰/۸۰	۰/۷۷	پذیرش
۲۰	۰/۶۰	۱/۶۶	۰/۹۳	۰/۷۳	۰/۷۷	پذیرش

۱. content validity ratio (CVR)
 ۲. content validity index (CVI)

۲۱	۰/۴۶	۱/۶۰	اصلاح	۰/۸۶	۰/۷۳	۰/۸۰	۰/۶۴	اصلاح
۲۲	۰/۴۶	۱/۶۶	پذیرش	۰/۸۶	۰/۷۳	۰/۶۰	۰/۷۳	پذیرش
۲۳	۰/۷۳	۱/۸۶	پذیرش	۰/۹۳	۰/۸۶	۰/۸۰	۰/۸۶	پذیرش
۲۴	۰/۶۰	۱/۶۶	پذیرش	۰/۹۸	۰/۸۶	۰/۶۶	۰/۸۳	پذیرش
۲۵	۰/۷۳	۱/۸۰	پذیرش	۰/۷۳	۰/۷۳	۰/۸۰	۰/۷۵	پذیرش
۲۶	۰/۷۳	۱/۸۶	پذیرش	۰/۸۰	۰/۶۰	۰/۷۳	۰/۶۸	پذیرش
۲۷	۰/۷۳	۱/۸۰	پذیرش	۰/۸۰	۰/۶۰	۰/۶۶	۰/۸۰	پذیرش
۲۸	۰/۴۶	۱/۶۰	پذیرش	۰/۹۳	۰/۷۳	۰/۷۳	۰/۷۷	پذیرش
۲۹	۰/۸۶	۱/۸۶	پذیرش	۰/۹۳	۰/۸۰	۰/۷۳	۰/۸۰	پذیرش

نتیجه گیری

هدف پژوهش حاضر مطالعه و استخراج گویه‌ها و مولفه‌های دفاعی-امنیتی بر مبنای سبک زندگی اسلامی بود. به بیان دیگر این پژوهش طراحی پرسشنامه‌ای را مطرح نظر داشت که از طریق آن هر فرد میزان تطابق خود با معیارهای دفاعی و امنیتی برگرفته از اسلام را مورد ارزیابی قرار دهد. این پرسشنامه شاخصی از میزان آمادگی و همچنین نگرش افراد نسبت به مقوله مهم دفاع و امنیت را فراهم می‌سازد که وجه تمایز آن تطبیق با شاخصه‌های اصیل برگرفته از قرآن است که به طور خلاصه و بر اساس پیشینه پژوهش سبک زندگی اسلامی نامیده می‌شود.

امنیت و دفاع از جمله موضوعات پر اهمیتی به شمار می‌روند که جایگاه خاصی در مطالعات سیاسی و اجتماعی دارند، تاجایی که اندیشمندان برجسته‌ای در این زمینه به اظهارنظر پرداخته و طی مباحث فلسفی، کلامی و فقهی به تبیین مفهوم، جایگاه و کارکرد این دو موضوع مبادرت نموده‌اند. وجود امنیت در هر جامعه‌ای، از ضروریات محسوب شده و بدون آن زندگی سعادتمندانه برای آحاد مردم امکان پذیر نمی‌باشد. امری که زیربنای تمامی امور بوده و با عدم آن هیچ گونه فعالیتی اعم از فردی و اجتماعی، چه در عرصه‌ی فرهنگی و چه در دیگر عرصه‌ها همچون صنعت، اقتصاد، هنر، سیاست و ... انجام پذیر نخواهد بود. بر همین اساس، عقلا و خردمندان جوامع بشری از این اصل به عنوان نخستین نیاز هر جامعه یاد کرده و حاکمان را به تأمین و ایجاد آن توصیه نموده‌اند. اندیشه‌ی دفاعی فلسفی و واقع‌گرایانه در موضوع دفع دشمن و بازدارندگی، یک قاعده‌ی مبنایی است که اقدامات دفاعی را هدایت می‌کند و یا تحت تأثیر قرار می‌دهد، لذا می‌تواند به عنوان راهنمای عمل یا مبنایی برای پایداری و مقاومت در برابر ظلم و تجاوز معرفی شود. مسئله «امنیت» از جمله مسائل مهمی بوده که لازمه استمرار زندگی افراد بوده است و در همین راستا در آیات متعدد با موضوعات مختلف به این اصل پرداخته و اهمیت آن را متذکر شده است. برخوردارگی از همین منبع و حیاتی موجب شکل‌گیری ایده طراحی و تدوین پرسشنامه‌ای با هدف ارزیابی مولفه دفاعی-امنیتی گردید. تحلیل گویه‌های حاضر حاکی از آن بود که امنیت در دو مقوله «مردم» و «حکومت» قابل بررسی است، مردم به مثابه جامعه‌ای که می‌توانند در برقراری و یا ایجاد خدشه (با حمایت از جبهه مقابل) اثرگذار باشند، به شمار می‌آیند به گونه‌ای که براساس یافته‌ها در مواردی که فرد حس کند، امنیت جامعه اسلامی در خطر است، خودجوش و با مسئولیت شخصی جان‌فشانی و بذل مال می‌کند

در این نوع دفاع، تکلیف محوری در این مهم، از نتیجه محوری ارزشمندتر است. در باب حکومت و نقش آن در برقراری امنیت نیز، شواهد و قرائن حاکی از آن بود که در ابتدا برای حفظ امنیت جامعه اسلامی باید برخورد قاطعانه با پیمان‌شکنان صورت بگیرد. دولت اسلامی در هر شرایطی ملزم به برقراری امنیت در سراسر کشور است و حتی در صورت توان و در خطر بودن جان اطرافیان خود (با قید دارا بودن ایمان الهی) قادر به دفاع از آنان خواهد بود. گویه‌هایی همچون ایمان به خدا، وجود همکاری و همدلی، دوری از نفاق، تعهد، رضایت و تمایل شخصی برای شرکت در جنگ و جهاد از عوامل مهم روانی و تعیین کننده در دواب فوق (مردم و نهادهای مردمی و نیز دولت) پیروزی و یا شکست امنیتی کشور اسلامی بوده است.

پژوهش حاضر فعالیتی مقدماتی است در جهت کمی‌سازی این موضوع مهم و پراهمیت؛ از اینرو خالی از اشکال و محدودیت نبوده و تا رسیدن به نسخه نهایی مسیر زیادی مورد نیاز است. از جمله مهم‌ترین محدودیت‌های این پژوهش عدم استانداردسازی پرسشنامه در سطح وسیع است. این محدودیت موجب می‌شود تا تعمیم دهی نتایج و همچنین تعیین نقطه بُرش امکان پذیر نباشد. لذا توصیه می‌شود که در پژوهش‌های آتی این مهم و استانداردسازی مدنظر قرار گیرد. همچنین استفاده از نمونه پژوهشی اندک و هدفمند دیگر محدودیت این پژوهش بود. لازم به ذکر است که محدودیت‌های مذکور عمدتاً به جهت غور شدن در بخش کیفی پژوهش و تلاش در جهت استخراج صحیح آیات و دسته‌بندی‌ها به وجود آمده است. چرا که عمده تلاش محققین این پژوهش که زمان بسیار زیادی را نیز به خود اختصاص داد حساسیت در بررسی دقیق آیات قرآن و مضامین و مفاهیم مرتبط بوده است؛ بنابراین می‌توان اظهار داشت که اگرچه مباحث آماری وسیع و هنجاریابی در این مرحله انجام نشده است، اما خروجی حاصل، در مرحله کیفی فعالیتی دقیق و ژرف و مبتنی بر آیات و مستندات بوده است.

بر این اساس در نظر است تا در گام‌های آتی استانداردسازی پرسشنامه در سطح وسیع انجام پذیرد. همچنین به محققین علاقه‌مند به این حوزه پیشنهاد می‌شود با بررسی دقیق دیگر مولفه‌های سبک زندگی اسلامی، علاوه بر تعمق نسبت به موضوع، به ترویج سبک زندگی اسلامی در جامعه کمک گردد.

Quality of Life (Visitors of the International Qur'an Exhibition; A Case Study). *Islamic Life Style Centered on Health*. 2019;3(1):7-12.

15. Nikoukar Gh, Kheiri A, Taban M, Seidi F. The effect of Islamic lifestyle on academic success. *Islamic management*. 2014; 1: 197-21.

16. Ranjdoust S. Role of Islamic Life Style in Reducing Newfound Social Harms. *Islamic Life Style* 2019; 3 (2) :83-90.

17. Shariatnia S, Asadi H. Investigating the Shia Islamic Lifestyle in Imami Jurisprudence on the Stability of the Family. *Islamic Life Style* 2023; 6 (4) :497-519.

18. Rodriguez Añez CR, Reis RS, Petroski EL. Brazilian version of a lifestyle questionnaire: translation and validation for young adults. *Arquivos brasileiros de cardiologia*. 2008;91:102-9.

19. Mahon NE, Yarcheski A, Yarcheski TJ. Psychometric evaluation of the personal lifestyle questionnaire for adolescents. *Research in nursing & health*. 2002 Feb;25(1):68-75.

20. Akhavan Kazemi B. Security and its dimensions in the Quran. *Quarterly Journal of Islamic Studies* .2007;75: 11-38

References

1. Mustafawi H. Research in the words of the Holy Quran. Beirut; Dar al-Kitab al-Almiya. 2008.
2. Kaviani M. prescriptive Islamic life style and its testing instrument. Research Institute of Hawzeh and university. 2013.
3. Majlesi MB. Bihar Al-Anwar, 2th Edition. Beirut; Dar Al-Ehya Al-torath Al-Arabi. 1982, 59:287 .
4. Rajabnejad MR, Haji Y, Talib AM; Rajabnejad , Saeed. A study of the Islamic way of life from the perspective of "Hayat Tayyiba" in the Qur'an. *Islamic lifestyle with a focus on health*.2013, 1: 9-26.
5. Kaviani M. Quantification and measurement of Islamic lifestyle. *Journal of Psychology and Religion*.2012, 4(3): 27-44.
6. Montazaran J, Tajabadi H. A Study of the Goals and Principles of National Security of the Islamic Republic of Iran from the Perspective of Imam Khomeini and the Supreme Leader. *Quarterly Journal of Soft Power Studies*. 2016, 14: 77.
7. Danesh Ashtiani MB. (2012) A Model for Strategic Defense-Security Management, *Strategic Defense Studies*. 2012, 47: 115-114.
8. Motahari M. The purpose of life. Sadra. 2011.
9. Mousavi Zanzan Rudi M. Temporary marriage and its effect on social reform. Tehran; Hafez Novin. 1992.
10. Paknia AK, Mutual rights of children and parents. Qom; Kamal Al-Molk. 2003.
11. Makarem Shirazi N. The ideal commentary (Tafsir Nemooneh). 1st Edition. Tehran: Dar al-Kotob al-Islamiyeh. 2010.
13. Faqih, Ali Naghi. Najafi, Hassan Drysavv, S. An Islamic attitude to education and family lifestyle. Abolhasani. 2019.
14. Rafikhah M, Naghizadeh Z, Feizi Z. Role of Mediator of Islamic Lifestyle in the Correlation between Religious Beliefs and